

***UAB „PricewaterhouseCoopers“
Skaidrumo pranešimas***

už 2013 m. birželio 30 d.
pasibaigusius finansinius metus

Turinys

1.	Ižanginė dalis	2
2.	Teisinė forma, nuosavybė ir tinklo struktūra	2
3.	Valdymo struktūra	3
4.	Vidaus kokybės kontrolės sistema ir pranešimas apie jos funkcionavimo efektyvumą	3
5.	UAB „PwC“ nepriklausomumo politika	9
6.	Atestuotųjų auditorių tęstinis mokymas	10
7.	Finansinė informacija už 2013 m. birželio 30 d. pasibaigusius finansinius metus	10
8.	Per 2013 m. birželio 30 d. pasibaigusius finansinius metus UAB „PwC“ audituotos viešojo intereso įmonės įstatymų numatytiems tikslams	10
9.	Atlyginimų partneriams skyrimo pagrindas	12

1. Įžanginė dalis

Šis pranešimas skelbiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos audito įstatymo 51-ojo straipsnio ir Europos Sąjungos 43-iosios Direktyvos dėl teisės aktų nustatyto metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito (Audito direktyva) 40-ojo straipsnio reikalavimais.

2. Teisinė forma, nuosavybė ir tinklo struktūra

UAB „PricewaterhouseCoopers“ (toliau – UAB „PwC“) yra uždaroji akcinė bendrovė, kurios 100 % akcijų priklauso „PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft“, įregistruotai Vengrijoje. Šios bendrovės pagrindiniai kontroliuojantys akcininkai yra Vidurio bei Rytų Europoje veikiančių „PricewaterhouseCoopers“ firmų partneriai. UAB „PwC“ yra „PricewaterhouseCoopers International Limited“ (toliau – „PwC International“) narė. „PwC International“ yra Anglijoje įregistruota bendrovė, kurios atsakomybė apribota garantija.

„PwC International“ užtikrina „PwC“ firmoms narėms tarptautinio tinklo struktūrą. „PwC International“ neteikia paslaugų klientams. „PwC International“ pagrindinė veikla: identifikuoti bendras rinkos galimybes ir parengti atitinkamas strategijas; stiprinti „PwC“ vidinį produktų, gebėjimų ir žinių tinklą; reklamuoti „PwC“ vardą; rengti bendrus firmų narių rizikos ir kokybės standartus, įskaitant nepriklausomumo standartus, ir dirbti siekiant nuosekliai juos taikyti.

„PwC International“ firmos narės neveikia kaip „PwC International“ atstovės, teikdamos paslaugas klientams ar kitais atvejais, ir „PwC International“ neveikia kaip jos firmų narių atstovė. „PwC International“ neturi teisės ar galimybių kontroliuoti bet kurios kitos firmos narės priimamų profesinių spendimų. „PwC International“ neprisiima atsakomybės už bet kurios kitos firmos narės veiksmus ar neveikimą. Kiekviena firma narė yra atskiras savarankiškas juridinis vienetas.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ registruotas buveinės adresas: Jasinskio g. 16B, Vilnius, Lietuva.

Teikdama paslaugas vietos bei bendriems mūsų regione veikiančioms tarptautiniams klientams, UAB „PwC“ bendradarbiauja su kitomis Vidurio ir Rytų Europos regione veikiančiomis firmomis narėmis. Toks bendradarbiavimas vyksta vadovaujant regioninei vadovų grupei, kuri ne tik užtikrina, kad atskiruose regionuose veikiančios firmos laikytųsi „PwC International“ nustatytos politikos ir procedūrų, bet ir leidžia dalytis turimais ištekliais, prižiūri rizikos valdymo principų ir kokybės standartų laikymąsi.

Kiekviena atskira firma narė turi ir savo atskirą valdymo struktūrą, atsižvelgiant į teisinius ir veiklos reikalavimus. Tokia teisinė ir tinklo struktūra suteikia kiekvienos firmos narės veiklai lankstumo ir leidžia greitai bei efektyviai prisitaikyti prie rinkos, kurioje ji veikia, sąlygų. Tokią struktūrą lemia ir faktas, kad daugelyje šalių priežiūros institucijos suteikia teisę vykdyti audito veiklą tik toms šalyje veikiančioms firmoms, kuriose atitinkamoje šalyje atestuoties auditoriams (arba Europos Sąjungos atveju, auditoriams ir/arba ES audito firmoms) priklauso ne mažiau kaip didžioji dalis nuosavybės ir kontrolės.

Firmai narei tapus „PwC International“ nare ir prisijungus prie pasaulinio tinklo, jai suteikiama teisė naudoti „PricewaterhouseCoopers“/„PwC“ vardus bei prieiga prie bendrų tinklo išteklių, metodologijų, žinių ir ekspertinės patirties. Kiekviena firma savo ruožtu įsipareigoja laikytis bendros politikos ir „PwC International“ valdybos patvirtintų kokybės standartų.

Pasaulinis „PwC“ tinklas sukuria sistemą, kuri leidžia firmoms narėms dalytis patirtimi, įgūdžiais ir ištekliais tam, kad klientams visame pasaulyje suteiktų vienodai aukšto lygio paslaugas. Kiekvienoje šalyje mūsų firmos gali naudotis bendromis metodologijomis, duomenų bazėmis, technologijomis, specialistų patirtimi ir pažangiausiomis idėjomis.

Kiekvienoje „PwC“ firmoje narėje vykdoma kokybės kontrolė bei atitikties stebėjimas, apimantys paslaugų teikimo, etikos, verslo elgesio bei nepriklausomumo sritis.

3. Valdymo struktūra

Vidurio ir Rytų Europos grupei priklausančiose „PwC“ firmose narėse, kurios apima 29-ių šalių teritorijas, veikia matricinė valdymo sistema. Kiekvienas partneris balsuoja kas 4 metus rengiamuose rinkimuose, kurių metu išrenkamas aukščiausiasis regiono vadovas, kuris savo ruožtu paskiria valdybą, sudarytą iš teritorijų vadovų ir atskiroms funkcijoms bei verslo sritims vadovaujančių asmenų. Valdyba atsakinga už ilgalaikių verslo tikslų nustatymą ir už „PwC International“ politikos laikymosi užtikrinimą.

Geografinėse teritorijose kiekvienos pagrindinės verslo srities (audito, mokesčių, teisinių ir verslo konsultavimo paslaugų) politiką bei tikslus nustato tos verslo srities vadovų komanda.

Regioninės valdybos priežiūrą partnerių vardu vykdo išrinktoji regioninė partnerių taryba, kuri tvirtina pagrindinius principus ir sprendimus, turinčius įtakos partneriams ir firmai.

4. Vidaus kokybės kontrolės sistema ir pranešimas apie jos funkcionavimo efektyvumą

Būdami „PwC International“ tinklo firma nare, privalome laikytis bendrų organizacijos patvirtintų rizikos valdymo ir kokybės standartų. Šie standartai papildyti vietos teisės aktų nuostatomis ir, jeigu reikia, trečiosios šalies audito kokybės standartais tais atvejais, kai teikiame išvadą apie įmonę, esančią tokioje šalyje.

Išsamios kokybės kontrolės procedūros yra aprašytos mūsų audito principų vadovuose. Toliau trumpai aprašyti pagrindiniai principai, nuostatos ir veiksmai, užtikrinantys, jog mes nuolat palaikome vienodai aukštą audito kokybę:

4.1. Kokybės kontrolės standartai

Vadovaujantis vidaus taisyklėmis, tarptautiniais visuotinai priimtais audito standartais ir atitinkamoje šalyje audito veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, „PwC International“ firmos narės privalo turėti veikiančią audito veiklos kokybės kontrolės sistemą

Mūsų kokybės kontrolės sistema visiškai atitinka Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos (TAUSV) nustatytus reikalavimus. Ši kokybės kontrolės sistema yra neatsiejama mūsų kasdienės veiklos dalis.

TAUSV parengtas 1-asis Tarptautinis kokybės kontrolės standartas taikytinas visoms audito įmonėms, atliekančioms istorinės finansinės informacijos auditus ir peržvalgas vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais. Šis standartas nustato būtinus kokybės kontrolės sistemos elementus, kurie turi būti taikomi audito įmonėje.

Reikalavimai apima:

- 1) vadovybės atsakomybę už kokybę įmonėje;
- 2) etikos reikalavimus;
- 3) santykių su klientais bei konkrečių užduočių priėmimo ir tęsimo procedūras;
- 4) žmogiškuosius išteklius;
- 5) užduočių atlikimą;
- 6) stebėseną.

Šių reikalavimų laikymasis UAB „PwC“ aprašytas toliau:

4.1.1. Vadovybės atsakomybė už kokybę firmoje

Tonas iš viršaus: mūsų vadovybė yra įsipareigojusi imtis visų veiksmų, būtinų užtikrinti, kad „PwC“ vardas būtų siejamas su kokybe, nepriklausomumu, objektyvumu ir etišku elgesiu. Firmos vadovybė reguliariai siunčia pranešimus partneriams, kuriose akcentuoja, kaip svarbu „tvirtai laikytis kokybei keliamų reikalavimų“. Panaši informacija pateikiama ir reguliariuose vadovų pranešimuose, skirtuose visiems darbuotojams. Ne mažiau svarbi yra vadovų reguliariai pateikiama informacija, kuri supažindina mūsų partnerius ir darbuotojus apie naujus standartus bei pateikia susijusius patarimus, kurie padeda jiems teikti aukštos kokybės paslaugas mūsų klientams. Vadovų pranešimuose pasinaudojama kiekviena proga pabrėžti kasdienio kokybės standartų laikymosi svarbą. Mūsų vadovų komanda savo veiksmais parodo, jog tvirtai tiki kokybės užtikrinimo tikslais ir sistemomis. Tai įrodo partnerių, atsakingų už nepriklausomumą, rizikos valdymą ir audito kokybę bei atskaitingų tiesiogiai mūsų Vyriausiajam teritorijos partneriui, paskyrimas. Šie partneriai yra patyrę ir turintys išsamių žinių asmenys, kurie pataria ir esant reikalui duoda nurodymus su klientais dirbantiems partneriams rizikos ir kokybės klausimais.

4.1.2. Etikos reikalavimai

Sąžiningumas ir objektyvumas

UAB „PwC“ reputacija ir sėkmė priklauso nuo kiekvieno partnerio ir darbuotojo profesionalumo bei sąžiningumo.

Visos „PwC International“ firmos narės, partneriai ir specialistai privalo laikytis „PwC International“ etikos standartų. Šie standartai reikalauja, kad mūsų darbuotojai laikytųsi sąžiningumo ir objektyvumo principų, demonstruotų kompetenciją ir atsakomybę, laikytųsi konfidencialumo reikalavimų ir elgtųsi profesionaliai. Mūsų etikos standartai visiškai atitinka Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos (TBESV) parengtą Etikos kodeksą ir sudaro „PwC“ elgesio kodekso pagrindą. Šis Kodeksas pateikiamas visiems partneriams ir darbuotojams, įsidarbinantiems firmoje. Šalia kitų dalykų, Kodekse taip pat nustatytas „etiškų sprendimų priėmimo procesas“, kuriuo mūsų darbuotojai turi vadovautis vykdydami savo profesinę veiklą. Iš jų tikimasi, jog dirbdami „PwC“ jie laikysis Kodekse aprašytų vertybių.

Už etikos klausimus VRE regione atsakingas regiono etikos ir profesinės elgsenos vadovas, stambiose šalyse – profesinės elgsenos vadovai (partneriai), o mažose šalyse – profesinės elgsenos vadovai (ne partneriai), kurie atsakingi už etikos standartų laikymosi skatinimą atitinkamose šalyse. Kiekvienas biuras gali susipažinti su išsamiais etikos reikalavimais, kurie papildo mūsų Elgesio kodeksą. Šie reikalavimai be kitų dalykų apibrėžia dovanų iš klientų priėmimą, artimus asmeninius santykius, veiksmus, kurių darbuotojai turi imtis sužinoję apie neetišką partnerio ar darbuotojo elgesį. Darbuotojai gali pasinaudoti anoniminių pranešimų kanalu, esančiu „PricewaterhouseCoopers“ svetainėje. Jis taip pat leidžia trečiosioms šalims pranešti įtariamus neetiško „PwC“ partnerių ar darbuotojų elgesio atvejus profesinės elgsenos vadovams.

Profesinės elgsenos vadovai privalo išnagrinėti visus pateiktus nusiskundimus ar įtarimus ir užtikrinti, kad būtų imtasi atitinkamų priemonių, kurios apsaugotų apie etiško elgesio pažeidimus pranešusius asmenis nuo atsakomųjų veiksmų. Be to, taikoma gera praktika, kai jie stebi, ar reikėtų atlikti nustatytos tvarkos ar procedūrų pakeitimus, jeigu tokių pakeitimų būtinybė nustatoma etikos reikalavimų pažeidimų tyrimo metu.

TBESV ir „PricewaterhouseCoopers“ standartai apima visus Lietuvos Respublikos audito įstatymo 4-ajame straipsnyje numatytus etikos reikalavimus.

Nepriklausomumas

UAB „PricewaterhouseCoopers“ taiko „PwC“ pasaulinę nepriklausomumo politiką, kuri prireikus papildoma griežtesnėmis šalyje profesinei veiklai taikomomis bei teisės aktuose įtvirtintomis taisyklėmis. UAB „PwC“ griežtai stebi, ar laikomasi teisės aktuose nustatytų, profesinei veiklai taikomų bei „PwC“ nepriklausomumo reikalavimų, susijusių su finansiniais interesais klientų įmonėse bei dalykiniais ir paslaugų santykiais su jais.

Detalesnė informacija apie procedūras, kurias mes taikome siekdami užtikrinti mūsų nepriklausomumą, išdėstyta šio pranešimo dalyje „UAB „PwC“ nepriklausomumo praktika“.

4.1.3. Santykių su klientais priėmimas ir tęsimas

UAB „PwC“ įdiegė priimtinių klientų identifikavimo procesą, paremtą „PwC International“ patentuota sprendimų priėmimo sistema, naudojama santykių su klientais priėmimui ir tęsimui, vadinama „Acceptance&Continuance“ arba „A&C“.

Šioje sistemoje užduoties vykdymo komanda, įmonės vadovai, pramonės sektoriaus ekspertai ir rizikos valdymo specialistai turi nustatyti, ar galima valdyti su esamu arba potencialiu klientu susijusią riziką ir ar derėtų pradėti bendradarbiavimą su tam tikra bendrove ir jos vadovybe. Toliau pateikti aspektai, į kuriuos atsižvelgiama „A&C“ sprendimo priėmimo metu:

- bendrovės ir jos vadovybės reputacija;
- bendrovės valdybos darbo efektyvumas;
- finansines ataskaitas rengiančių kliento darbuotojų išsilavinimas ir patirtis;
- vadovybės paskatos ar polinkis manipuliuoti finansinių ataskaitų duomenimis;
- reikšmingi sandoriai, sudaryti siekiant pripažinti pajamas;
- neįprastai agresyvi arba laisvai interpretuojama apskaitos politika;
- sudėtingi, neįprasti ar sunkiai įvertinami sandoriai;
- apskaitiniai vertinimai, kuriems būdingas neapibrėžtumas arba dėl kurių priimami subjektyvūs sprendimai;
- sandoriai su konsoliduotajai grupei nepriklausančiomis susijusiomis šalimis;
- požymiai, rodantys, kad bendrovė gali turėti finansinių sunkumų;
- patirtis, reikalinga atlikti konkrečią užduotį.

„A&C“ yra efektyvi priemonė, tačiau svarbiausią vaidmenį priimant ir tęsiant santykius su klientu vaidina mūsų rizikos valdymo ir kitų vyresniųjų partnerių investuotas laikas. Kaip išsamiau aprašyta skyriuje „Užduoties atlikimas“, mūsų rizikos valdymo partneriai yra kompetentingi ir nepriklausomi vyresnieji partneriai, kurių indėlis sprendžiant priimti ar tęsti santykius su klientu yra didžiausiais.

Nusprendus priimti arba tęsti santykius su klientu, šių vertinimų rezultatai įtraukiami į mūsų audito procesą ir jie gali nulemti, pavyzdžiui, darbų apimtį ir išteklių paskirstymą. Atsisakome siūlyti atlikti, priimti arba tęsti darbą, kai kylančios rizikos yra nevaldomos, kai klientas nesutinka su reikalinga darbo apimtimi arba kitais atvejais, kai užmokestis yra nepriimtinas.

4.1.4. Žmogiškieji ištekliai

Darbuotojų samdymas: laikomės griežtų darbuotojų samdymo standartų tiek karjerą pradedančių, tiek patyrusių kandidatų atžvilgiu. Vadovaudamiesi šiais standartais vertiname ne tik kandidato akademinį ir profesinį pasiekimus, bet ir kviečiame kandidatus į pokalbius, tikriname jų profesinės veiklos istoriją ir rekomendacijas. Taip pat vertiname kokybę žmonių, kuriuos įdarbiname pasibaigus jų kolegijų ar universitetinėms studijoms, siekdami sutelkti savo darbuotojų paieškos pastangas ties tomis švietimo institucijomis, kurias pabaigę asmenys yra linkę pasiekti gerų rezultatų mūsų profesijoje.

Kvalifikacijos kėlimas: mokymas – tai nuolatinis procesas. Mokymas prasideda nuo tos dienos, kai asmuo pradeda dirbti firmoje ir tęsiasi visos jo/jos karjeros firmoje metu. Mūsų darbuotojai dalyvauja įvairiuose regiono ir vietos mastu organizuojamuose mokymo kursuose ir yra nuolatos mokomi užduočių atlikimo metu. Skiriamas dėmesys tiek bendroms žinioms apie apskaitą, auditą, etiką ir nepriklausomumą, tiek ir specializuotoms žinioms tose srityse, kuriose jie dirba (konkretus pramonės sektorius). Mūsų partneriams taip pat nuolat organizuojami mokymo, kvalifikacijos kėlimo ir lavinimo kursai, ir jie yra neatskiriama darbuotojų mokymo užduoties atlikimo metu dalis. Pagrindinė partnerio užduotis – dirbti su visais darbuotojais, t. y. konsultuojant ugdyti, peržiūrėti, mokyti, dalytis patirtimi ir rodyti pavyzdį jo komandos nariams.

Firmoje yra sukurta tokia aplinka, kurioje darbuotojai yra asmeniškai atsakingi už savo profesinės kvalifikacijos kėlimą per visą savo karjerą, todėl siūlomi įvairūs kursai ir sukurtos priemonės, padedančios darbuotojams parengti savo asmeniniams poreikiams pritaiktą mokymosi grafiką, atitinkantį funkcijas ir pareigas bei specifinius klientų, su kuriais jie dirba, aspektus. Be savarankiškai pasirinkto mokymo lankymo, partneriai ir darbuotojai turi dalyvauti privalomuose kursuose, kuriuos firma vertina kaip svarbius užtikrinant jų sugebėjimą atlikti savo darbą laikantis atitinkamų techninių ir etikos pagrindų. Firma taip pat užtikrina, kad būtų laikomasi šalyje nustatytų profesinės veiklos standartų, numatančių tam tikrą periodinio testinio profesinio mokymo apimtį ir pobūdį. Mūsų mokymosi ir lavinimo programos nuolat atnaujinamos, kad mūsų darbuotojai galėtų tobulėti, įgyti įgūdžių ir patirties, kurių reikia jiems, kaip specialistams, teikiantiems paslaugas klientams.

Priežiūra ir vadovavimas: kiekvienas užduoties vadovas prireikus, pasikonsultavęs su kitais, turi užtikrinti, kad užduočiai vykdyti būtų paskirti reikiamus profesinius gebėjimus ir patirtį turintys partneriai ir darbuotojai. Be to, vykdant užduotį, jie prisiima galutinę atsakomybę už mažesnę patirtį turintiems darbuotojams deleguotų darbų vadovavimo, priežiūros ir peržiūros apimties nustatymą.

Pareigų paaukštinimas: partnerių ir darbuotojų darbo rezultatai vertinami kasmet vykdomos peržiūros metu, kurioje dalyvauja to paties rango bendradarbiai, pavaldūs ir vyresniojo rango darbuotojai. Partneriams ir klientams paslaugas teikiantiems darbuotojams, įvertintiems kaip geri, įvairiapusės patirties turintys apskaitininkai ir auditoriai, mokamas atitinkamas atlygis. Mūsų darbo įvertinimo ir atlyginimo procesai atitinkamai suderinti, kad apimtų taisykles, draudžiančias mokėti atlygį partneriui ar įvertinti jo darbą remiantis jo sėkmingu ne audito paslaugų pardavimu jo paties audito klientams. Mes taip pat skatiname, vertiname ir atlyginame už komandinį darbą. Kiekvienam projektui, kuriam darbuotojas skyrė 80 arba daugiau valandų, parengiamas oficialus užduoties atlikimo įvertinimas. Visi darbuotojai oficialiai įvertinami mažiausiai kartą per metus. Savo vertinimus pateikia partneriai ir vyresniojo rango kolegos, su kuriais darbuotojai kartu vykdė užduotis. Be to, pasitelkus mūsų audito metodologiją, užduoties atlikimo metu galima teikti ir neoficialų įvertinimą bei ugdymą konsultuojant. Mūsų metodologijos tikslas dvejopas – sukurti kokybišką produktą ir užtikrinti mūsų darbuotojų tęstinį profesinį tobulėjimą. Tai vėliau leidžia atlikti metinį visų darbuotojų darbo rezultatų įvertinimą, atsižvelgiant į mūsų puoselėjamas vertybes, iškeltus sau ir savo kolegoms metinius tikslus. Darbuotojai į aukštesnes pareigas perkeliame tik tuomet, kai jie jau yra pasirengę prisiimti aukštesnio lygio atsakomybę.

4.1.5. Užduoties vykdymas

Nuosekliai taikoma pasaulinė audito metodologija: visos „PwC“ firmos taiko audito metodologiją ir procesus visoms audito užduotims tam, kad būtų užtikrintas vienodos metodologijos nuoseklus taikymas. Metodologija yra tobulinama, atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkybes. Visi partneriai ir darbuotojai nuolat dalyvauja šios metodologijos mokymo kursuose.

Mūsų metodologija yra pakankamai lanksti, leidžianti įtraukti tam tikras papildomas procedūras, jei to reikalauja šalyje galiojantys teisės aktai.

Išsami politika ir procedūros: esame parengę išsamią politiką ir procedūras, kuriomis vadovaujamės apskaitos ir audito veikloje ir kurios yra reguliariai atnaujinamos tam, kad atspindėtų profesinės veiklos ir mūsų vietinės verslo aplinkos pasikeitimus bei naujai išskylančius klausimus, o taip pat ir su veikla susijusius poreikius ir susirūpinimą keliančias problemas. Šioje politikoje numatyti ne tik

profesinės veiklos ir reglamentuojantys standartai, bet ir mūsų nurodymai specialistams, kaip šiuos standartus tinkamai įgyvendinti. Politika ir procedūros pateikiamos elektroninėse rinkmenose arba duomenų bazėse ir yra reguliariai atnaujinamos ar papildomos, atsižvelgiant į pastaruoju metu įvykčius pasikeitimus. Jomis mūsų darbuotojai nuotoliniu būdu gali pasinaudoti bet kuriuo metu.

Konkrečiai užduočiai skirtos kokybės kontrolės procedūros: egzistuoja įvairios kitos kokybės kontrolės procedūros, kurios atliekamos konkrečios užduoties atveju. Pavyzdžiui, visoms audituojamoms biržinėms bendrovėms bei tam tikroms kitoms didelio visuomenės dėmesio ar padidintos rizikos įmonėms paskiriamas nepriklausomas Kokybės peržiūros partneris, kuris su užduoties partneriu aptaria visus svarbius klausimus ir yra atsakingas už nepriklausomą audito plano ir jo vykdymo, reikšmingų problemų sprendimo, finansinių ataskaitų ir informacijos atskleidimo bei firmos išvados įvertinimą. „PwC“ politikoje numatomi konkretūs kriterijai, skirti užtikrinti, kad paskirtasis Kokybės peržiūros partneris turėtų pakankamos patirties ir žinių apie atitinkamą pramonės sektorių, reikalingų pavestoms funkcijoms vykdyti.

Mūsų politika reikalauja konsultuotis su firmoje dirbančiais įvairių sričių techniniais ekspertais ir pramonės sektorių specialistais tais atvejais, kai tam tikrų sandorių ir aplinkybių įvertinimui reikia priimti svarbius sprendimus. Mūsų „konsultavimosi kultūra“, kuri aptarta toliau, reiškia, kad mūsų užduočių vykdymo komandos nuolat konsultuojasi ne tik su šiais ekspertais, bet ir kitais specialistais, kurių konsultacijos oficialiai nėra privalomos.

Užduočių atlikimo partneriai ir kokybės peržiūros partneriai kiekvienai audituojamai viešojo intereso įmonei yra rotuojami, siekiant išspręsti galimą familiarumo grėsmę, neaukojant istorinių žinių apie klientą.

Be to, „PwC“ pasaulinė audito metodologija yra paremta principu, kad kiekvieno užduoties atlikimo komandos nario darbas turi būti peržiūrėtas kito ne mažesnės kompetencijos komandos nario, kuris nustatytų, ar darbas buvo atliktas kaip planuota, kompetentingai ir įsitikintų, kad buvo padarytos teisingos išvados.

Apskaitos ir audito ištekliai: konsultacijos – tai svarbus kokybės kontrolės elementas mūsų Firmoje. Apskaitos techninėje grupėje dirba partneriai ir darbuotojai, gerai išmanantys apskaitą ir auditą. Jei užduoties atlikimo partneris nesutinka su techninių ekspertų pateiktais siūlymais, nustatytas oficialus procesas, kurio metu tęsiamos diskusijos hierarchine seka tol, kol klausimas išsprendžiamas, tinkamai atsižvelgiant į techninių ekspertų nuomonę.

Vis didėjant įmonių, pradėjusių rengti finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), patvirtintus taikymui Europos Sąjungoje, skaičiui, pradėjome taikyti sistemą, kuri padeda užtikrinti, jog auditą atliekantys darbuotojai klientų finansines ataskaitas vertintų nuosekliai taikydami visų šių Standartų reikalavimus.

Svarbus šios sistemos elementas yra mūsų regioninės Apskaitos konsultacijų paslaugų grupės (AKPG), kuri veikia visose Vidurio ir Rytų Europos/Nepriklausomų valstybių sandraugos šalyse, atliekama nepriklausoma peržiūra. Atsižvelgusi į tam tikro pramonės sektoriaus sudėtingumą ir būdingus rizikos veiksnius, kliento dydį, biržinės ar nebiržinės įmonės statusą, AKPG atlieka kliento pagal TFAS parengtų finansinių ataskaitų peržiūrą. Biržinių finansines paslaugas teikiančių klientų finansinės ataskaitos, pavyzdžiui, reguliariai peržiūrimos specialistų komandos, o galutinę jų peržiūrą atlieka vienas iš mūsų AKPG partnerių. Visoms pagal TFAS parengtoms finansinėms ataskaitoms, kurios naudojamos kapitalo rinkos sandoriuose, taip pat atliekamas privaloma peržiūra. Kitos pagal TFAS parengtos ataskaitos peržiūrimos rotaciniu/atsitiktinėse atrankos principu. Peržiūros metu audito komanda turi pateikti paaiškinimus, pagrindžiančius apskaitos principų taikymą ir informacijos atskleidimą finansinėse ataskaitose pagal TFAS bei aptarti su klientu bei jo valdymo organais tuos apskaitos ir informacijos atskleidimo atvejus, kuriuos AKPG nurodė kaip neatitinkančius standartų. Be to, audito komandos privalo oficialiai konsultuotis su AKPG konsultantu ir AKPG partneriu nustatytais apskaitos klausimais, kurie klientų įvertinti kaip padidintos klaidingo taikymo rizikos.

Rizikos ir kokybės grupė: mūsų Firmos rizikos valdymo, konsultacijų rizikos klausimais bei rizikos politikos ištekliai yra svarbi funkcija, apimanti pilnu etatu bei puse etato dirbančių darbuotojų komandą, firmos viduje vadinamą Rizikos ir kokybės grupe. Rizikos ir kokybės grupė – tai atskiras vienetas mūsų apskaitos ir audito praktikoje, nepavaldus asmenims, atsakingiems už pajamas ar valdymą, ir turintis atstovą Audito praktikos aukščiausiojo lygio vadovų komandoje. Rizikos ir kokybės grupės veikla apima

šias pagrindines funkcijas: rizikos valdymą, nepriklausomumą, apskaitos konsultacijų paslaugas, reguliavimą, audito paslaugas, mokymąsi ir lavinimą, etiką ir verslo elgseną. Kiekvienai funkcijai vadovauja partneris, kuriam padeda patyrę darbuotojai. Prireikus šiems partneriams taip pat padeda kitų didesnių „PwC“ firmų partneriai.

Rizikos valdymo grupė vadovaujasi, skatina vadovautis ir taiko pasaulinę „PwC“ rizikos valdymo politiką, gaires ir procedūras, patvirtintas pasauliniame „PwC“ tinkle, kurios papildytos ir pritaikytos prie vietos poreikių. Pagrindinė rizikos valdymo partnerių funkcija yra dalyvauti santykių su klientais priėmimo ir tęsimo procese, būti atsakingam už kokybinę ir kiekybinę rizikos analizę. Be to, jei būtina, rizikos valdymo partneriai taip pat privalo bendradarbiauti su užduoties atlikimo komandomis, teikiant konsultacijas dėl tokių klausimų ir sprendimų, kaip veiklos tęstinumo įvertinimas.

Esame parengę oficialias ir griežtai kontroliuojamas taisykles, nustatančias aplinkybes, kuomet užduoties komandos privalo konsultuotis su rizikos ir kokybės grupe.

Ši nepriklausomų ir patyrusių partnerių grupė didelį dėmesį skiria kokybei ir inicijuoja politikos ir procedūrų pakeitimus, kai ir jei tai yra būtina.

4.1.6. Stebėsena

Taikome oficialiai nustatytą kokybės kontrolės – stebėsenos po užduoties atlikimo – programą, kuri veikia kaip pasaulinės „PwC“ programos dalis. Programa apima partnerių darbo ir visų mūsų kokybės kontrolės sistemos elementų patikrinimą. Ji naudojama siekiant įsitikinti, ar mūsų kokybės kontrolės procedūros tinkamai funkcionuoja ir leidžia pagrįstai užtikrinti, kad yra laikomasi visų taikytinų profesinių standartų, mūsų Firmos politikos ir procedūrų. Šią programą valdo ir prižiūri Rizikos ir kokybės grupė.

Užduočių peržiūras atlieka didelę patirtį sukaupę partneriai ir vyresnieji vadybininkai, turintys tinkamų žinių apie tam tikrą pramonės sektorių, nesusiję nei su auditą atlikusia firma nare, nei su pačiu auditu. Kiekvienas partneris patikrinamas kas penkerius metus, tačiau apskritai partneriai tikrinami ne mažiau kaip kartą per trejus metus. Peržiūros atliekamos dažniau, jei atsiranda padidėjusios rizikos galimybė.

Be to, vadovaujantis rotacijos principu vykdoma „biuro vizitavimo“ programa, kai atvykstama į firmą patikrinti, kaip yra įgyvendinama politika ir praktikos pačioje firmoje, o ne užduoties vykdymo lygmeniu. Patikrinimo metu periodiškai testuojamas kokybės valdymo sistemos efektyvumas visose 1-ojo Tarptautinio kokybės kontrolės standarto (angl. *ISQC 1*) funkcinėse srityse.

Kokybės stebėsena – tai dar viena mūsų nuolatinio tobulėjimo programos dalis. Mes nuolat vertiname oficialiai patvirtintų programų, tokių kaip ši, ir įvairių neoficialiai patvirtintų priemonių naudą, siekdami nuolat tobulinti savo politiką, procedūras ir nuoseklų darbo kokybės užtikrinimą. Labai atsakingai reaguojame į atvejus, kai nepavyksta laikytis veiklos standartų – atsakingajam partneriui teikiamos konsultacijos, kaip geriau atlikti savo funkcijas, o jo darbas yra peržiūrimas kitais metais. Prasti darbo rezultatai techninėje, rizikos valdymo, nepriklausomumo ar etikos srityje gali neigiamai atsiliiepti partnerio atlyginimo dydžiui. Tam tikrais atvejais partneriui nebeleidžiama Firmos vardu pasirašyti audito išvadų, o itin rimtais atvejais partnerio gali būti paprašyta palikti Firmą.

Vadovybės pranešimas apie vidaus kokybės kontrolės sistemos funkcionavimo efektyvumą

UAB „PwC“ valdybos nuomone, pirmiau aprašyta kokybės kontrolės sistema atitinka visų taikytinų teisės aktų reikalavimus ir suteikia pakankamą pagrindą teigti, kad UAB „PwC“ atliekami teisės aktų nustatyti auditai atlikti nuosekliai laikantis privalomų kokybės standartų.

4.2. Paskutinį kartą atlikta kokybės užtikrinimo peržiūra pagal 43-ią ES Audito direktyvą

Paskutinę kokybės užtikrinimo peržiūrą pagal ES Audito direktyvos reikalavimus 2012 m. spalio mėnesį atliko Lietuvos auditorių rūmai.

5. UAB „PwC“ nepriklausomumo politika

5.1. Nepriklausomumas, sąžiningumas ir objektyvumas

Regiono nepriklausomumo vadovas kartu su šalies Partneriais, atsakingais už nepriklausomumą, ir pagalbiniais darbuotojais stebi, kaip yra vykdomi griežti teisės aktų nustatyti, profesiniai ir „PwC“ nepriklausomumo reikalavimai, susiję su finansiniais interesais teikiant paslaugas ir palaikant verslo santykius su užtikrinimo paslaugų klientais (įskaitant audito klientus). Firma, atsižvelgusi į pasauliniame „PwC“ tinkle taikomą praktiką, įdiegė nepriklausomumo atitikties programą ir stebėsenos sistemą. Sistemos ir kontrolės procedūros apima toliau išvardytus pagrindinius elementus:

- 1) raštu įformintą nepriklausomumo politiką ir procedūras;
- 2) automatizuotą finansinių interesų sekimo sistemą ir pasaulinį apribotų įmonių sąrašą;
- 3) nuolat organizuojamą mokymą apie nepriklausomumą;
- 4) mūsų nepriklausomumo sistemos ir susijusių kontrolės procedūrų stebėseną viduje, įskaitant partnerio ir darbuotojų nepriklausomumo kasmetinį patikrinimą;
- 5) vyriausiesiems vadovams tenkančią atsakomybę už nepriklausomumą, visą sistemą ir kontrolės procedūras;
- 6) atitinkamą „toną iš viršaus“ ir su nepriklausomumu susijusią kultūrą;
- 7) operatyviai teikiamas ataskaitas apie darbuotojų vykdomas derybas dėl įsidarbinimo galimybės su klientais;
- 8) darbuotojų pranešimus apie įžvelgtus ar realius nepriklausomumo reikalavimų pažeidimo atvejus;
- 9) drausminių priemonių tvarką ir procesus;
- 10) bendrų verslo santykių, su auditu nesusijusių santykių su audito klientais ir susitarimų dėl atlygio kontrolę.

Sistema reikalauja, jog partneriai ir darbuotojai įvertintų ir dokumentuotų bet kurias grėsmes, iškilusias firmos nepriklausomumui ir susijusias su naujo kliento ar konkrečios užduoties priėmimu. Prieš priimant bet kokią ne užtikrinimo paslaugų užduotį, teiktiną audito klientui, pasinaudojant pirmiau minėta sistema pateikiamas užklauskas atitinkamam audito partneriui (kai kuriais atvejais tai bus partneris, kuris pasauliniu mastu yra atsakingas už mūsų santykius su šiuo klientu), ar leidžiama teikti minėtas paslaugas šiam klientui. Užduotį galima priimti tik tada, kai atitinkamas audito partneris patvirtina, kad siūloma užduotis nekelia grėsmės nepriklausomumui arba, jeigu tokia grėsmė egzistuoja, kad pakankamos procedūros gali būti panaudotos šiai grėsmei sušvelninti iki priimtino lygio.

Svarbus mūsų nepriklausomumo kultūros aspektas yra centralizuota su nepriklausomumu susijusi parama, teikiama partneriams ir darbuotojams, asmeninių, ne audito paslaugų, susitarimų dėl atlygio ar kitokio pobūdžio santykių klausimais.

Tais atvejais, kai klientai nesivadovauja aiškiomis apskaitos rekomendacijomis, nesutinka su audito rezultatais reikšmingais klausimais ar elgiasi neetiškai, firma palaiko užduoties partnerį priimant atitinkamą su rengiama išvada susijusį sprendimą, net jei dėl to tektų nutraukti užduotį arba atsisakyti priimti užduotį.

Paskutinį kartą vidaus nepriklausomumo peržiūra buvo atlikta viso „PricewaterhouseCoopers“ Vidurio ir Rytų Europos regiono mastu 2011 m. gegužės mėnesį.

6. Atestuotųjų auditorių tęstinis mokymas

Kaip jau buvo minėta šio pranešimo dalyje apie audito kokybę, mūsų atestuotieji auditoriai pilnai dalyvauja firmos organizuojamoje tęstinio mokymosi programoje. Šalia pačios firmos rengiamų mokymų, atestuotieji auditoriai privalo dalyvauti kasmetiniuose kvalifikacijos kėlimo kursuose, kuriuos organizuoja Lietuvos auditorių rūmai ir kurie apima Audito standartus, profesinę etiką, Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, Verslo apskaitos standartus, Lietuvos Respublikoje audito veiklą reglamentuojančius teisės aktus, mokesčių įstatymus ir t. t. Pagal Lietuvos Respublikos audito įstatymo reikalavimus, kiekvienas atestuotasis auditorius turi išklaudyti bent 120 valandų kvalifikacijos kėlimo kursuose per kiekvienus vienus paskui kitus einančius trejus metus arba dalyvauti ekvivalentiškuose mokymo kursuose.

7. Finansinė informacija už 2013 m. birželio 30 d. pasibaigusius finansinius metus

(neaudituota)	(tūkst. litų)
Iš viso apyvarta nacionaline valiuta	26 748
Kur:	
Teisės aktų nustatytas auditas	10 962
Kitos užtikrinimo paslaugos	376
Mokesčių konsultacijų paslaugos	8 176
Kitos ne audito paslaugos	7 234

8. Per 2013 m. birželio 30 d. pasibaigusius finansinius metus UAB „PwC“ audituotos viešojo intereso įmonės įstatymų numatytiems tikslams

	Finansinių metų pabaiga	Audituotos finansinės ataskaitos Atskiros	Konsoliduotosios
Akcinės bendrovės, kurių nuosavybės vertybiniai popieriai įtraukti į Nacionalinės vertybinių popierių biržos sąrašus			
TEO LT, AB	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Rokiškio sūris“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Agrowill Group“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Lesto“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Invalda LT“ (anksčiau AB „Invalda“)	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Vilniaus baldai“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
APB „Apranga“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
„Lietuvos energijos gamyba“, AB (anksčiau Lietuvos energija, AB)	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Litgrid“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Sanitas“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Avia Solutions Group“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
Bankai ir Centrinė kredito unija			
AB SEB bankas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB Šiaulių bankas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
AB „Citadele“ bankas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	Taip
Lietuvos centrinė kredito unija	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	
AB bankas „Finasta“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	
Finansų maklerio įmonės			
AB FMĮ „Finasta“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	
Investiciniai fondai			
„SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip	

„SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„SEB Pensija 1“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„SEB Pensija 1 plus“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„SEB Pensija 2“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„SEB Pensija 2 plus“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„SEB Pensija 3“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Citadele“ Baltijos jūros valstybių investicinis akcijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Citadele pensija 1“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Citadele pensija 2“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Citadele“ papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Baltic Fund I“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Baltic Fund II“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Baltic Fund III“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Opportunity Fund I“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Opportunity Fund II“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Private Equity Fund I“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Lords LB Private Equity Fund II“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Europensija“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Europensija plus“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Europensija ekstra“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ konservatyvaus investavimo pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ augančio pajamingumo pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ aktyvaus investavimo pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ racionalios rizikos pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ nuosaikus pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ subalansuotas pensijų fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ akcijų pensija plus fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ obligacijų pensija plus	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta Infinity“ investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius investicinis fondas	2012 m. rugsėjo 4 d.	Taip
„Finasta Vitality“ investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius investicinis fondas	2012 m. rugsėjo 5 d.	Taip
„Finasta Integrity“ investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius investicinis fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ besivystančios Europos obligacijų subfondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ pasaulio akcijų fondų subfondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ lanksčiosios strategijos subfondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ Naujosios Europos TOP20 subfondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta“ Rusijos TOP20 subfondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta Delta“ specialusis alternatyvus investicinis fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
Suderintas investicinis fondas „Finasta sudėtinis fondas“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta Sigma“ specialusis alternatyvus investavimo fondas	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
„Finasta Sigma“ specialusis alternatyvus investavimo fondas	2013 m. vasario 28 d.	Taip
Uždaro tipo specialusis nekilnojamojo turto investicinis fondas „My Residence“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip

Kolektyvinio investavimo subjektai ir pensijų fondų valdymo įmonės

UAB „Citadele investicijų valdymas“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
UAB „SEB investicijų valdymas“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
UAB „Lords LB Assets Management“	2012 m. balandžio 30 d.	Taip
UAB „Lords LB Assets Management“	2012 m. rugpjūčio 31 d.	Taip
UAB „Lords LB Assets Management“	2012 m. lapkričio 30 d.	Taip
UAB „Lords LB Assets Management“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
UAB „Finasta Asset Management“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip

Draudimo įmonės

UAB „SEB gyvybės draudimas“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip
UAGDPB „Aviva Lietuva“	2012 m. gruodžio 31 d.	Taip

9. Atlyginimų partneriams skyrimo pagrindas

Partneriams atlyginimas mokamas tik iš firmos pelno ir jie asmeniškai atsako už pensijos ir kitų išmokų, tokių kaip medicininės priežiūros, finansavimą. Regioninė valdyba, įvertinusi kiekvieno partnerio indėlį į firmos veiklą per metus ir po to, kai pasibaigia firmų metiniai auditai, nustato partnerio atlyginimą. Valdybos nustatytą atlyginimo dydį peržiūri ir patvirtina Partnerių taryba. Kiekvieno partnerio atlyginimo dydį lemia trys tarpusavyje susiję nuo pelno priklausantys komponentai:

- atsakomybę atspindinti atlyginimo dalis, nustatoma įvertinus partnerio nuolatinį indėlį ir atsakomybės sritis;
- veiklos rezultatus atspindinti atlyginimo dalis, nustatoma įvertinus per tam tikrus metus partnerio ir komandų, su kuriomis jis dirbo, pasiektus rezultatus; ir
- su nuosavybės vienetais susieta atlyginimo dalis, nustatoma įvertinus pelno dalį po to, kai apskaičiuojami pirmi du elementai.

Partneriams nuosavybės vienetai skiriami remiantis modeliu, kuriame visų pirma atsižvelgiama į partnerio dabartines funkcijas firmoje. Veiklos rezultatus atspindinti atlyginimo dalis nustatoma įvertinus partnerio pasiekimus, lyginant juos su individualiai pritaikyta tikslų įgyvendinimo rezultatų suvestine, atsižvelgiant į partnerio funkcijas. Šie tikslai apima firmos audito kokybės standartų įgyvendinimą ir nepriekaištingą sąžiningumo ir nepriklausomumo reikalavimų vykdymą.

Patvirtinimas

Remdamasi turimomis žiniomis, UAB „PwC“ patvirtina, kad šiame pranešime pateikta informacija yra teisinga ir atitinka Europos Sąjungos 43-iosios (Audito) direktyvos reikalavimus.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Rimvydas Jogėla
Direktorius

Vilnius, Lietuvos Respublika
2013 m. rugsėjo 30 d.